

ჟოკალ დღე ორშაბათს გარდა

რედაქცია: სოლოლაკზე, ბაღის ქუჩაზე, მედიკი შეილის სახლში, № 43.

კანტორა რედაქციისა: მელიქი შეილის სტამბაში, ბანოვის ქუჩაზე.

ხელის-მოწერა მიიღება კანტორაში. ბარეშე მცხოვრებთათვის: Въ Типографіи. Въ редакцію газ. „Дროზда“.

გაზეთის ღირსი: მთელის წლია—8 მან., ნახევარ წლია—4 მან. და 50 კაპ., ოთხის თვის—3 მან., ერთი თვისა—1 მან.

დროება

ცალკე ნომერი ღირს შაშრათ

განცხადება: მიიღება ქართულს, რუსულს, სომხურს და სხვ. ენებზე.

ფასი განცხადებისა: დღიანობით ასოზე—1 კაპ., წყვილებით სტრიქონზე—8 კაპ., ჩვეულებრივის ციკეროთი—5 კაპ., პატარა—4 კაპ.

რედაქციას უფლება აქვს გაასწოროს და შეამოკლოს დასაბეჭდო გამოგზავნილი სტატიები. დაუბეჭდელი სტატია ავტორს არ დაუბრუნდება.

მოგაგვალ 1878 წელს გაზეთი

„დროება“

გამოვა იმავი პროგრამითა და მიმართულებით, როგორც დღემდე გამოდიოდა ხოლმე.

ამ უკანასკნელი ნახევარი წლის გამოცდილებამ დაგვარწმუნა ჩვენ, რომ ყოველ-დღიური გაზეთი ჩვენთვის აუცილებელ საჭიროებას შეადგენს და ამიტომ მოგაგვალ წელსაც „დროება“ მუდამ დღე გამოვა,

გარდა ორშაბათისა და უქმეების შემდეგ დღეებისა.

ხელის-მოწერა

მთელის წილი — მიიღება „დროების“ რედაქციის კანტორაში, სტ. მედიკი-შეილის სტამბაში (ბანოვის ქუჩაზე, ამატუნის სახლებში).

ბარეშე მცხოვრებთა ამ აღრესით უნდა დაიბარონ გაზეთი: Въ Типографіи. Въ Редакцію „Дрозда“.

ფასი გაზეთისა

მთელის წლისა	8 მან.	„ კაპ.
ქვესის თვისა	4 „	50 „
ოთხის თვისა	3 „	„ „

მხოლოდ ამ ვადებით შეიძლება მომავლის წლიდამ გაზეთის დაბარება. უმორჩილესი თხოვნა ხელის-მომწელებსა და აგენტებს: ხელის-მომწეებისა და გაზეთისა იმის დაბარებისა-თანავე უნდა იმჩნეოს გამოგზავნილი; თუ არ თავეს აგენტების საშუალებით, ისე რედაქცია უფულოთ გაზეთს არავის არ გაუგზავნის.

ტელეგრაფები

ლონდონი, 14 დეკემბერს. ინგლისის სამხედრო სამინისტრომ მოსთხოვა მულვიჩის არსენალს ცნობა იმის თაობაზე—თუ ამ არსენალს რამდენი ზარბაზნისა, ტყვია-წამლისა და სხვა საომარი იარაღის დამზადება შეუძლიან მოკლე ხნის განმავლობაში.

ბოგოტი, 14 დეკემბერს. ლენერალის არკასისაგან მოვიდა ამბავი, რომ ოსმალის ხომალდების დასაჭერად ბოსფორისაკენ გაგზავნილი რუსის ცეცხლის-გემი „რუსეთი“, ფლოგელ-ადიუტანტის ბარანოვის კამანდით, 14-ს დეკემბერს დაბრუნდა სევასტოპოლში და მოიყვანა თან პენდერაკლში დატყვევებული ოსმალის ხომალდი „მერსინა“ შეიდასი კაცით ნიზამის ჯარით, რომელიც ანატოლიის არმიის იყო გაგ-

ზავნილი; ამ ჯარში იყო 10 აფიცერი და 1 შტაბ-აფიცერი.

სტამბოლი, 12 დეკემბერს. უმთავრესი თავის სამხედრო ბანაკი სულეიმან-ფაშამ თათარ-ბაზარჯიუში გამართა. მაჰმედ-დამატი ამავრებს ბალკანზე გადასასვლელ გზებსა.

ხალხი ძალიან აღელვებულია აქ. ალექსანდრია, 12 დეკემბერს. 3,000 კაცი შევიბტეს ჯარი ჩასვეს აქ ოსმალის ხომალდებში და სტამბოლისაკენ გაგზავნეს.

ბელგრადი, 13 დეკემბერს. სერბიელებმა აქ—პალანკა აიღეს; რვა საათის განმავლობაში იყო ბრძოლა.

ათინა, 13 დეკემბერს. ხალხი თხოულობს, რომ საბერძნეთმა ოსმალეთს რამი გამოუტყუდოს.

ოქმის აზვები

აზიის ბრძოლის ველიდამ

სტამბოლიდამ! „რეიტერის სააგენტო-ში“ იწერებინან 6 დეკემბერს:

„ოსმალის მმართველობა აცხადებს, რომ როგორც დამარცხებულ მხარეს სრულებით ისე არ უთხოვნიან მეროპის სახელმწიფოებისათვის შუამავლობა იმასა და რუსეთს შუა.

ჩვენ გვინდოდა, ამბობს პარტა, მხოლოდ მშვიდობიანობა ჩამოვარდნილიყო და ტყუილ-უბრალოთ სისხლი აღარ დაღვრილიყო; მაგრამ, თუ რუსეთი თავის მძიმე პირობებს მოგვთხოვს, ჩვენ არ დავთანხმდებით და მეროპაშიაც და აზიაშიაც შეგვიძლიან კიდევ ბრძოლის გაგრძელება.“

ლონდონის გაზეთს „Daily Telegraph“-ში დაბეჭდილია შემდეგი ტელეგრაფი 5 დეკემბერს არზრუმშიდამ მიღებული:

„ორი მხრით მოუარეს რუსის ჯარებმა დევე-ბოინიდან არზრუმს იმ განზრახვით, რომ არზრუმშიდამ ტრაპიზონს მიმავალი გზა შეუკრან ოსმალელებს; ამას გარდა უნდოდათ, რომ ჩრდილოეთის მხრიდან დასცემოდნენ არზრუმს. მაგრამ, ცუდი ამინდისა და სხვა მიზეზების გამო, ვერც ერთი ეს განზრახვა ვერ შეასრულეს.“

მრის ფრანკო-რუსულს გაზეთში იწერებინან სტამბოლიდამ, რომ ოსმალეთის სამხედრო სამინისტროს განზრახვა აქვს, რომ მცირე აზიის ოსმალის არმიის უფროსი—მუხთარ-ფაშა გამოსცვალოს.

„მოლჩის სააგენტოს“ მოჰყავს შემდეგი დეპეშა 1 დეკემბერს მიღებული სტამბოლიდამ:

„მუხთარ-ფაშისაგან მოვიდა აქ გუშინ ტელეგრაფი, რომელიც გეაცნობებს, რომ ლენერალი ლორის-მელიქოვი თავის ჯარითა და ზარბაზნებით მოვიდა პასინში.“

„გუშინვე მოვიდა აქ ამბავი აგრეთვე ბათუმის კორპუსის უფროსის—ფერეიშ-ფაშისგან, რომელიც იწერება, რომ რუსები მადდენენ ჩურუქსუს (მოზულეთს) და ზარბაზნები დაუშინეს.“

სტამბოლი კორესპონდენტი გავითის „Post“-ისა იწერება:

„მუსსეინ-ჰამი-ფაშა, აღრინდელი კამენდანი შარსისა, თხოულობს, რომ რუსებისაგან შარსის აღების თაობაზე მმართველობამ დანიშნოს გამოძიება, რადგან ხმა არის გავრცელებული, რომ ვითომც რუსებმა ეს ციხე ოქროთი აიღეს და არა ძალითა“.

ამავე გაზეთში ეწერებოდა არზრუმში, რომ არზრუმში მსმალლებს იმდენი სასმელ-საქმელი აქვთ ამ ქაშად მოგროვილი, რომ რვა თვის განმავლობაში 60,000 კაცს კარგათ ეყოფათ.

ვენის გაზეთს „Presse“-ში დაბეჭდილია თფილისიდან მიღებული დეპეშა, რომ აქ მოვიდა ღენ.-ლეიტ. თ. ლევან მელიქოვის ოფიციალური დეპეშა, რომ ლადესტანში ამ ქაშად სრული მშვიდობიანობა არის დამყარებული.

რუსულ გაზეთებში დაბეჭდილია შემდეგი დეპეშა 7 დეკემბერს შლადიკაჰაში მიღებული:

„ალი-ბეკი, აჯანყებული ჩეჩნების ამდღელებელი და წინამძღოლ., თვითონვე გამოეცხადა რუსის მმართველობას და დაემორჩილა. შჰა-ლეფი და იმის შვილი, რომელნიც რუსის ჯარებმა აღრე

დაიჭირეს, ამ ქაშად ბროზნაში მოიყვანეს.

ვეროპის ბრძოლის ველიდამ

ლონდონის გაზეთი „Daily News“ გვაცნობებს, რომ რუსის ჯარი 3 დეკემბერს გაემგზავრა ორხანიესკენ სოჭის მოსვლით.

ვენის გაზეთს „Presse“-ში დაბეჭდილია შემდეგი დეპეშა 5 დეკემბერს სიტოვოლად მიღებული:

„სამხედრო რჩევაზე გადაწყვიტეს რუსებმა და რუმინებმა, რომ რუმინის არმია ბოლკანს გადაღმა არ იქნება გაგზავნილი. რუსები კი მსოფლიო მაშინ გადავლენ ამ მთებზე, როდესაც ყველა ჯარები შევსებული იქნება და ლაზარეთებიდან ყველა ავთამყოფებ წაიყვანებენ რუმინიაში და რუსეთში.“

„ს.-პეტერბურლის უწყებებში“ მოყვანილია შემდეგი დეპეშა, რომელიც ამ გაზეთს 5 დეკემბერს მიუღია ბოგოტიდან:

„რადგან დ. მ. მემკვიდრე პეტერბურლში მიბრძანდება, ამის გამო რუსეთის კორპუსის უფროსად დანიშნა ტოტლებენი; თ. იმერეთისკი დანიშნულია ამ ატრიადის შტაბის უფროსად.

„მსმან-ფაშა რუსეთში მოჰყავთ; ის

გამოვიდის ქაშინეზე. იმას ჰქონდა ტოტლებენთან ლაზარეთი და — სხვათა შორის, უთხრა, რომ ჰქონდა ქაშინე დედოღო, რომ რუსის ჯარები იერიშით მოგვედგომოდა პლენოშიო, რადგან მაშინ კი უეჭველად დავამარცხებდითო.

„ბოლკანის მთებში ღრმა თოვლია და საშინელი ყინვა.“

ოფიციალურად გამოცხადებულის ცნობებიდან სჩანს, რომ რუსების მხრით ვეროპისა და აზიის ბრძოლის ველზე 77,658 კაცი არის 1 დეკემბრამდინ და ხოცილი და დაჭრილი.

„დროის“ კორესპონდენცია

ზამო-იშარაში, 10 დეკემბერს. შოველი მკვდარი ბავშვის ღედა წამდელიად არის დარწმუნებული, რომ ის თავის ტირილით და ათას ნაირი მოთქმით თავის მკვდარ შვილს ვერ გააცოცხლებს; მაგრამ მოთქმით მაინც სტირის მწუხარების მოსაქარებლად. მეც, ჩემო მკითხველო, მოგიხსნობ ერთ ჩვენი გლეხების გაჭირვებას და სამწუხარო მდგომარეობას, თუმცა დარწმუნებული ვარ, რომ აქედამ არა გამოდგება-რა, მაგრამ გულს მაინც იამება ამისი თქვა.

ჩვენმა გლეხებმა თითქმის ეხლა გაიგეს, რომ რაც მათ მიწა-წყალი აქვთ,

ფელონი

ხალხის ჰაზრი შარსზე და ბათუმზე

თუმცა საქართველოს ისტორიიდან ვიცით, თუ რის გამო და რა შემთხვევით დეერქო შარსსა და ბათუმს ეს სახელები და ზოგიერთი სოხის ისტორიკოსებიც და ძველკაისის მთიულთა „ძრებულეზშია“ ვრცლათ აღგვიწერენ და თვით ჩვენი მახუშტიც გაკვირით მოიხსენიებს; მაგრამ მე მაინც მოვიყვან აქ ნიშნულათ იმ ცნობებს, რომელნიც დღემდის ამ ქალაქებზე ჩვენს ხალხში დარჩენილა. აქედამ შეიტყობთ—თუ რამდენათ მოფენილი ყოფილა სახრეთ საქართველოს ხალხის ამბები შიგ შუაგულს შართლას ხალხში და თუ რა კავშირი ჰქონია ახლანდელ რუსის საქართველოს ეხლანდელს ოსმალეთის საქართველოსთან.

აი, რა გამოგონია მე ამ საგანზე მოხუცებულეზისაგან:

შარსზე

ღეთისაგან კურთხეულის და ამდღეზულის საქართველოს ღირს-შესანიშნავის დედოფლის ოსმარის მამამ შიორგი პირველმა, სამხრეთი საქართველოს მხარეები საქართველოს შეუერთა.

შემდეგ შიორგი მეფის სიკვდილისა, ოსმარ მეფემ შარსის მხარეები დაიპყრა და გაამდიერა საქართველო როგორც სამხედრო ძალითი, აგრეთვე სა-

მოქალაქო წესებით და განათლებით.

ოსმალ-სპარსებზე გამარჯვებულს ოსმარ მეფეს ხშირათ შემთხვევია გამგზავრება მრავალი სამხედროების დასახედავით, თავის ამირ-სპასალარებით და სხვა საქართველოს წარჩინებული პირებითა.

ერთხელ, ხალხის სიტყვით, შემთხვევია ოსმარ დედოფალს შარსისაკენ გამგზავრება და დათვლიერება იქაურის მხარეებისა და სწორეთ იმ ალაგას დაღამებია, სადაც ეხლა ქალაქი შარსი მდებარეობს. ხლებულეზს მოუხსენებიათ ოსმარისათვის, რომ, დედოფალო, ამაღამ აქ გავათიოთო. მაგრამ ოსმარს უბრძანებია: „ვაი-ვაი როგორ შეიძლება აქ დარჩენა, როდესაც ასე სამაგლათ ყარს, ყარსო!“ ამბობენ, ვითომც ამ სიტყვის ხსენების შემდეგ დაურქმევიათ იმ ალაგისთვის შარსი და შემდეგ ქალაქიც გაუშენებიათ იქა.

ბათუმზე

ოსმარ მეფის შემდეგ, როგორც მოგვხსენებთ, საქართველოს შინაგანი საქმეები ცუდათ წავიდა; იმის ბედის ჩარხი უკულმა გადატრიალდა. საქართველო გაჰყვეს სამ სამეფოთ და ხუთ სამთავროთ.

ამ დროს საქართველოს მეფის შვილების ბრძანებით და შიორგი პირველის საქართველოს მეფისაგან სამცხეში დაყენებული იყო ცალკე ათაბაგი. მაგრამ რადგანაც ათაბაგს ვერ შეეძლო თავის სამფლობელოს თვლიერება და ყურის-

გდება, ამის გამო იმ ალაგას, სადაც ეხლა ბათუმი მდებარეობს, როგორც ხალხი მოგვითხრობს, დასვეს ერთი ვილაცა ქართველი თავადი, რომელიც გათქმული იყო როგორც საქართველოს ხალხში, აგრეთვე მეფეების წინაშეც და რომელსაც უნდა შეეკრიბა ხარჯი ხალხისაგან, ათაბაგისთვის უნდა წარედგინა და ათაბაგსაც მეფის შვილებისთვისა.

აი ამ ალაგას მცხოვრებ გლეხ ქართველებმა ამ თავადს უწოდეს „ბატონი“. ამის გამო იქ მდგომი თათრებიც მას იმეგ სახელს უწოდებდნენ, რასაც ქართველნი—ბატონსა, და რადგანაც თათრებს ასო „ტარის“ გამოთქმა ეძნელებოდათ სიტყვის გამოთქმაში, ტარის ალაგას „თანსა“ ხმარობდნენ და ბატონის ალაგას ბათონს ეძახდნენ. შემდეგ მეჩვიდმეტე საუკუნეში რომ ქართველებს სრულიად ჩამოართვეს იქითი მხარეები, იმასაც შერჩა ის სახელი ბათონი და დღემდინაც მას უწოდებენ თათრები და სხვა ხალხნიც ბათუმსა.

თუმცა აქ ისეთი შესანიშნავი არაფერია, მაგრამ მე მაინც იმიტომ მოვიყვანე ეს ამბები, რომ შევიტყოთ—თუ რა კავშირი ჰქონია მაშინდელს დროში საქართველოს მდებარე ხალხსა განაპირებულს ხალხებთანა, რომელნიც დღეს სრულებით მოგვეგლეჯიან ჩვენ და დაკარგულან როგორათაც ვენით, აგრეთვე ყოველის საქართულის ვენითა და ჩვეულებებითა. ზ. მთაწინდელი

ის მათი საჩუქარი არ არის, არამედ ხაზინის კუთვნილებას შეადგენს და იმათ მამულს ისე მოეპყრობა სახელმწიფოს ქონების მმართველი, როგორც ვსურს...

შველამ კარგად იცის—თუ როგორ ცხოვრებენ ჩვენში გლეხები. მრთი-ერთ-მანეთში რომ ადგილი არ გაცვალონ, არ შეუძლიათ ცხოვრება. ხშირად ერთ-ერთმანეთს ცოტ-ცოტა ადგილს კიდევ მიჰყიდებიან ხოლმე; მაგრამ ამითი ხაზინას არაფერი არ ეკარგება, რადგან ყველა სახელმწიფო გლეხები არიან. მაგრამ იმდენი საჩივრები არის ამ უბრალო საქმეებზე გლეხებში გამართული, რომ ჩვენ გლეხებს ძრიელ დიდ ზარალს აძლევს.

იმ წესით ადგილების დარიგება სახაზინო გლეხებზე, როგორათაც რუსეთშია, ჩვენში სრულებით მოუხერხებელია. საზოგადოებას აქვს უფლება მინიჭებული, ადგილებზე საჩივრები თვითონ მათ გარდასწყვიტონ. მაგრამ ეს უფლება ხშირად ირღვევა ჩვენში. ჩვენში რაც დღეს სახაზინო გლეხებს ადგილები აქვს, ჰქონიათ და აქვს უხსოვარი დროიდან. ამ ადგილებს უფლიან ერთ-გულათ, როგორც თავის საკუთარს, რომელსაც ვითომც ვერაფერ ვერ ჩამოართმევს!

ზოგიერთ გლეხებს თავის ოფლით და მუშაობით ბევრი ადგილები შეუძენია; ძველი დროიდან ტყე გაუშენებია და მშვენიერად სცხოვრებს თავის შრომით. ზოგი ისე უკნურად ექცევა თავის მამულს, რომ მეტი არ შეიძლება; თავისი ადგილები ზოგს გაუფანტავს და დღეს მთავრობას სთხოვს იმას ჩამოართვას, ვისაც ბევრი აქვს და მას მისცეს.

ამისთანა საჩივრების გადაწყვეტა მთავრობამ ისევე საზოგადოების ყრილობაზე მიავლო; მაგრამ საზოგადოების ყრილობის განჩინებამ ამისთანა მთხოვნელებს უარი გამოუცხადა ყოველთვის. მრთელი საზოგადოება წინააღმდეგია ამისა, მისთვის რომ ასეთი არე-დარევა მოხდება გლეხებში ადგილებზე, რომ სულ გაფუჭდება ადგილები.

მართლა, რათ შეიმუშავებს გლეხი ადგილს კარგად, თუ იმედი არ აქვს, რომ ის ადგილი მას მეორე წლებში არ დარჩება და მისი ზარმაცი მეზობელი წაიღებს?...

მაგრამ საზოგადოებას აღარ კითხვენებლა ამას: ოთხ-სამ გლეხის ადგილ-მამულზე არის შემდგარი სახაზინო ქონების სასამართლოსაგან შემდგეი განჩინება: „ჩამოერთვას ამ გლეხებს თორმეტ ქცევაზე მეტი ადგილი რაც აქვს და მიეცეს ვისაც არა აქვს, ანუ სახელმწიფოთ იჯარით გაიცეს.“

ჩვენში ზოგიერთ გლეხებს სამოცი

ქცევითაც ვერ უცხოვრიათ, ისეთი უნაყოფო მიწა არის და თორმეტი ქცევით რა უნდა ქნას? მრთირომ დაღუპო და მეორე გააკეთო—ეს ის იქნება და არა სხვა!

არაჩან ჩვენში ისეთი გლეხები, რომელთაც გადასახადი ხდებათ, მაგრამ ერთი ნაჭერი მიწა არა აქვს. ეს გლეხები თანახმა არიან გადახადონ ნახევარი შემოსავალი ხაზინის სასარგებლოდ, არა თუ ათისთავი, თუ კი ადგილს მისცემენ. შეადგილო გლეხები ბევრია, მაგრამ ბევრია აგრეთვე სახელმწიფო ადგილებიც, რომელნიც იჯარით იცემიან. რატომ არ აძლევენ ამისთანა გლეხებს ამ ადგილებს?

ზოგიერთი გლეხები სულ საეკლესიო მიწებზე იდგნენ. ეს საეკლესიო გლეხები სახაზინო უწყებაში გადავიდნენ და დღეს ადგილის იჯარას ცალკე იხდიან და სახელმწიფო გადასახადს ცალკე.

მითო სოფელში წინეთ 80—100 გლეხამდის ყოფილა და გადასახადიც მათი ქონებისა-მებრ გაწერილა. დღეს ამ სოფლებში ირიცხება 150 გლეხი და გადასახადიც მეტი არის; მაგრამ მიწის გამოსავალი თუ კლებულობს, თორემ არ მატულობს. მღვებები ტყობილობენ თუ არა ზემო-თქმულ სახაზინო მართებლობის განჩინებას, ესევიან ტყეს და აღარაფერს სტოვებენ...

თუ მმართველობამ ამისთანა საქმეს ყურადღება არ მიაქცია, დარწმუნდით, რომ ჩვენი იმერეთის მშვენიერი ტყიანი ადგილები მალე იქცევიან უდაბნო მინდვრებათ და ჭალა ადგილებიც ამით სრულებით უნაყოფო შეიქმნებიან. თუ ჩვენ გლეხებში ასე არე-დარევა შეიქმნა ადგილებზე და საზოგადოებას მათ ადგილებზე არა კითხეს-რა, მაშინ თვით-მართველობა კუთხეში იქნება მიგდებული და არავითარი მნიშვნელობა მათთვის ამ თვით-მართველობას არ ექმნება.

ამისთანა და სხვა ათას ნაირი მიზეზების წყალობით, ჩვენი გლეხები ძრიელ იწვევენ უკან ქონებით და მეტის-მეტად ღარიბდებიან. ბევრი სასომხეთში აპირებს გადასახლებას, თუ ამ ომის შემდეგ ჩვენს სახელმწიფოში დარჩა სასომხეთო და ბათუმის ადგილები...

N. N.

წერილი რედაქტორთან

ავაზაკის ზ. მიქელაძის დაჭერაზედ მივიღეთ ჩვენ იმერეთიდან შემდგეი შენიშვნა:

„შნდა მოგახსენოთ, რომ ზ. მიქელაძე იყო მთელი შუთაისის გუბერნიის ავაზაკების მთავარი წინამძღოელი. შოველი კაცი, ვისაც მისი სახელი გაეგონა, შიშისაგან ათრთოლებული იყო; ნა-

მეტურ შუთაისის და სენაკის მაზრებში რაც უნდა ცულა საქმე ექმნა, გამხელას ვერაფერ ბედავდა.

მინ იტყოდა... ისრე ადვილად დაიჭირობოდა, რომ უკანასკნელი ექვსი კაცი არ მოკვდებოდა, რამოდენიმე არდაჭირობოდა იმის დაჭერაზედ, როდესაც კაცი თავ-გაწირული იყო, იარაღზედ მუდამ ხელი დადებულ ქონდა და სიკვდილი და სიცოცხლე არად მიაჩნდა!

შველამ იცოდა, რომ ზ. მიქელაძე შუთაისის, სენაკის და მზურგეთის მაზრებში იმალებოდა და ყველა მაზრების უფროსებს ატყობინებდნენ; მაგრამ არავის მათგანს არ მოუწოდებია გულით მისი დაჭერა და ამის გამო ეს კაცი იყო გათამამებული და მრავალი ამხანაკების იშოვა.

შარშან შუადღეზე ერთი ებრაელი გაგლიჯა სოფლის ძულაშის სიანლოვეს, წაართვა 2,000 მანეთი. ნამდვილად შეიტყვეს, რომ ის იყო; მაგრამ მარტო ცნობის შეტყობაზედ გარდაიარა საქმემ და ავაზაკი თავისუფლად დადიოდა.

ბოლოს სამტრედიის პრისტავმა უფ შ—მა განიზრახა იმის დაჭერა. 20-ს ნოემბერს წავიდა შუთაისში, შეატყობინა თავის უფროსს. 21-ს დაბრუნდა სამტრედიის, სადაც მოუვიდა ორმოცი კაცი შუთაისის ცხენოსანის პოლკისა, რომელნიც ყოფილან გაგზავნილი განგებ მუხა-მსტატეს; უ. შ—ს გაეჩერებინა ისინი სამტრედიისში; შემდეგ მეორე საათის ნახევარზედ ნაშუალამეგს წაუყვანია, სადაც ეგულებოდა, მიპაროდნენ ჩუმად და შემოხვეოდნენ სახლს გარშემო. შან მყოფთ იმ წამსვე გაეგოთ და ეკითხათ—ვინ ხართო. შემდეგ ხანგრძლივი ლაპარაკისა ზ. მიქელაძეს დაეწყო სროლა რევოლვერისა; მაგრამ არავის მოხვედრია. როგორც მეორეს დღეს ილაპარაკეს მილიციონერებმა, ესეთი სროლა აუტყნია მიქელაძეს სამჯერ.

ბოლოს მიქელაძეს გარდმოეყარა იარაღი, თავის მშვენიერი ბერდანის თოფს გარდა, და მისი შელევვა ძრიელ გაჭირვებოდა, და ეხვეწა თურმე შ—ს ახლოს მისვლას: ფიქრი ნუ გაქვსო, არ გესვრიო. მაგრამ შ—ს ეთქვა: მე დარწმუნებული ვარ თქვენს პატიოსნებაზედ, არ გამიმეტებთ სასიკვდილოდ, მაგრამ მინემ თოფი ხელში გექება, ვერ გიანლები ახლოს სამუსაიფოლო და როდესაც მიბოძებთ თოფს, ძრიელ მესიამოვნება თქვენთან მუსაიფი და გიანლებითო.

ამ ტყბილი მუსაიფის დროს თურმე ზ. მიქელაძე თოფს უღერდა შ—ს, ხმაზედ უმიზნებდა.

შემდეგ ორის საათის მუსაიფისა, შელევოდა თავის ძვირფასს ბერდენს და შესულიყვნენ ზალაში უ. შ—ი ექვსი კაცით და მოეკიდნათ ხელი.

როგორც მილიციონერებმა მიახბეს, მიქელაძეს ეთქვა შ—სათვის: მე დამიჭირე ეს არის, მაგრამ ჩემი ამხანაკები მოგკითხვენო და არც შენ გაბედნიერდები ამ საქმისთვისო...

მ. რ—ლი

ნარკვი

ახლად მოგონილი სალაპარაკო მაშინა — ტელეფონი — მოდაში შემოდის. ბერმანის ყველა კანცელარიებში და აგრეთვე რუსეთშიაც აპირებენ თურმე ამ საკვირველი მაშინის შემოდებას და ამნაირად იქვე აქვთ, რომ შემადიკრებენ უსარგებლო მიწერ-მოწერასა და კანცელარიულ შრომას.

ბაზეტებში მოყვანილია ზოგიერთი მაგალითები, რომ ლითაჲ მტკიცდება, რომ ამ მაშინის საშუალებით 40—60 ვერსზედ შეიძლება ლაპარაკი. სხვათა შორის, ამას წინათ ამ გვარი მაშინით ინგლისისა და საფრანგეთის ნაპირებს შუა ჰქონათ ლაპარაკი, 40 ვერსის მანძილზე, და გაზეთები ამბობენ, რომ ამ ორი ნაპირიდან ერთმანეთ შორის ლაპარაკი ძალიან გარკვევით ისმოდა ასე, რომ ნაცნობებმა ერთმანეთის ხმა გამოიცნეს.

ამ მაშინის საშუალებით არათუ მარტო ადამიანის ხმა, მუზიკის და სხვა ყოველგვარი ხმა გადააქვთ. შეიძლება თურმე, რომ ორმოც-სამოც ვერსის სიშორიდან კაცმა კონცერტი ანუ რომელიმე წარმოდგენა მოისმინოს, თუ იქიდან ტელეფონი იქნება გაყვანილი.

ძარგი კია, მე და ჩემმა ღმერთმა: ესთქვათ თჳთილისის თეატრში კონცერტს აძლევენ; თქვენ ამ დროს მხარ-თედოზედ წამოწოლილხართ შორში ან ქუთაისში და თქვენს ყურთა-სმენას ატკბობთ ამ კონცერტის სმენითა...

* *

ხონტარს დებუმა მიუწერია მსმან-ფაშასათვის და, დატყვევების გამო, თავის თანაგრძნობა გამოუტყდა.

თვითონ მსმან-ფაშასაც თავის ცოლ-შვილი-სათვის შეუტყობინებია სტამბოლში, რომ მე მშვიდობითა ვარ და რუსები კარგათ მეპყრობიანო.

თჳთილისის სამკურნალო

(4-ს აპრილის სახსოვრად)

ქრეენის მადანზე, წინამძღვაროვის სახლებში. ავათმყოფებს მიიღებენ ყოველ დღე, კვირას

გარდა, დღის 8 საათიდან დღისხვე 10 საათიდან.

მ რ შ ა ბ ა თ ს: ექიმი მინკიევიჩი — ხირურგიულ ავათმყოფობისათვის, ბარალევიჩი და ლისიცივი — შინაგანი ავათმყოფობისათვის.

ს ა მ შ ა ბ ა თ ს: შერმიშევი და მარკაროვი — შინაგანი ავათმყოფობისათვის, თამაშევი — თვალის ექიმი.

მ თ ხ შ ა ბ ა თ ს: ლისიცივი — შინაგანი ავათმყოფ., ქიუჩარინცი — ვენერული ავათმყოფობისათვის.

ხ უ თ შ ა ბ ა თ ს: შერმიშევი — შინაგანი ავათმყოფობისათვის.

პ ა რ ა ს კ ე ვ ს: ლისიცივი და ასატუროვი — შინაგანი ავათმყოფობისათვის და მინკიევიჩი — ხირურგიულითვის.

შ ა ბ ა თ ს: შერმიშევი და მარკაროვი — შინაგანი ავათმყოფ., ქიუჩარინცი — ყურის და ხირურგიულ ავათმყოფობისათვის და თამაშევი — თვალის ავათმყოფობისათვის.

ახალი ტაქსა ბირჟის იზომსჩიკებისა

ქალაქის რჩევამ მიიღო მხედველობაში ქერის და თივის სიძვირე და ამის გამო ამ პირველ ქრისტეშობისთვის დადანიშნა შემდეგი დროებითი ტაქსა:

ერთი გზა	40 კაპ.	25 კაპ.	ფაეტონის	დროჟის
საათი	80	55		
ქალაქიდან — ნავთლულს	80	50		
— მუშტაიდან —	60	45		
— მუშტ. და უკან 1/2				
საათი გაჩერება 1 მან.	20	90		
რკ. გზიდან ნავთ.— 2	—	1 მან. 50		
— დამოქანდინ — 1	50	1		
— ქალაქ. ყველგან 1	—	70		
რკ. გზამდინ ქალაქ.—	80	50		
— ნავთლულიდან 1	50	1		
რკინის გზამდინ და				
უკან — — — 1	30	90		

შენიშნება. მრ ფუთამდინ ბოგაყისათვის იზომსჩიკს არ შეუძლია, რომ რამე გამოართვას ვისმე.

შენიშნება. ნაშუალაშევის ტაქსა იგივე დარჩება, რაც ახლანდელი. ი. ფაეტონის — ერთი გზა — 60 კაპ., საათის 1 მან. და 20 კაპ., დროჟის — 40 კაპ. და საათის — 80 კაპ.

ბანსხალბანი

ქუთაისში — ბალახვანში ისხიდება **სამოსახლო ალბილები** ერთად და ცალკე-ცალკე.

უფრო დაწვრილებით შეტეობა შეიძლება ქუთაისში სვიმონ ივანეს ძეს მესხთან და თფილისში ქოსისაბედ ს. მარჯანოვთან (არსენალის ქუჩაზე, № 56), ბამაზოვის სახლები.

(5—1)

გაკვეთილები

ფრანსუზულის მენსა. პრაქტიული და თეორიული სწავლა. გრამატიკა და ლაპარაკი ფრანსუზულს ენაზედ. მსურველს შეუძლიან მიმართოს ქუთაისში, უფ. ზაქარია ძანდელაკის სადგომში.

ჩაის მაღაზია

კ. ვ. კოკოვისა,

რომელიც იმყოფებოდა ბალაქის პრესეტზე, შიოყვის სახლებში, ამ ჟამად გადატანილია მრმენის მადანზე, ტარასატურის სახლებში. პატივი მაქვს ვაცნობო პატივცემულ საზოგადოებას, რომ ვისაც კარგი, სუნთვანი ჩაი ნებაეს, მომართოს პირ-და-პირ ჩემთან.

თფილისის მეორე ვილდის ვაჭარი **რაჰდენ ბაღინიძე**

რკ. გზა.	დილა.	სალამ.	II კ.		III კ.		ტელეგრაფი	მ. კაპ	ბირჟა	მან.	კაპ	მაზანდა			
			II კ.	III კ.	მან.	კაპ									
თფილისი	9 21	5 18					მცო სიტყვა თფილისიდან:		პეტერბურგი, 14 დეკემბ.			თფილისი, 15 ქრისტეშ;			
მცხეთა	10 11	6 27	- 68	- 38			ქუთაისს, შოთს	1	ერთი ჯანეთი ღირს:			ფქვ. თფ. ბანჯისა, ფთ.	2 20		
ბორი	11 58	9 43	2 40	1 23			ბორს, დუშეთს, სიღნაღს	50	ლონდონში 24 პენსი.		78	შქვილი წითელი	1 60		
ხაშური	1 29	11 57	3 92	2 18			როსტოვეს, მდესას, მოსკოვს	2	პარიჟში 251 სანტიმი.		62	ჭერი ფუთი	1 50		
სურამი	1 44		4 42	2 46			პეტერბურგს, პარაჟას	2	სკონტი (სარგებლისფასი)	7 1/2		ბამა ქრეენისა, ფუთი	9		
შვირილა	5 49		5 81	3 23			მსმალეთში, შვეიცარიაში	3	ბანკის ბილეთი 5%	96		— ამერიკისა, ფუთი	12		
რიონი	6 47		6 75	3 75			იტალიაში და საფრანგეთში	3 50	მოგებინი (პირველისა ხ.)	230	25	ბაპენტილი ბამა ფუთი	14		
სამტრედია	7 41		7 73	4 29			ინგლისში	3 75	მოგებინა (მეორე ხესხი)	225	56	მატყლი თუშური ფთ.	7		
ახ.-სენაკი	—		8 57	4 76			ფოშტა		ბირაოს ფურცლები:			— თარაქამისა ფთ.	5 50		
ფოთი	9 40		9 75	5 42			ა) თფილისიდან: სამზღვარ გარეთ, ქუთაისს, რუსეთს — ყოველ დღე კვირას გარდა. ზუგდ. ორშ. და სამშ. მსურ. — პარასკ. და ორშ. ძახეთს — სამშ. და შაბ. ბ) ქუთაისიდან: თფილისისა და შოთისაკენ — ყოველ დღე, კვირას გარდა. მსურგეთს — ორშ. და პარასკ.		თფილ. საზნ. ბანკისა			აბრეშუმი ნუშური ფუთ	145		
შოთი	9 13								ხერსონის ბანკის (5 1/2)	85	25	ქონი, ფუთი	6 50		
ახ.-სენაკი	—		1 18	- 66					მოსკოვის (5%)	85	50	ქონის ხანთელი ფუთი	8		
სამტრედია	11 16		2 6 1	14								სტეარინის ხანთელი, ფ.	15 60		
რიონი	12 13		3 4 1	69								ხორცი ძროხისა, ლიტ.	72		
შვირილა	1 18	ლაშე	3 98	2 21								— ცხვრისა, ლიტრა	72		
სურამი	5 12	1 10	5 33	2 96								სპირტი, გრადუსი	12		
ხაშური	5 39	1 37	5 84	3 24								შაქარი, ბროც. ფუთი	9 20		
ბორი	7 5	4 8	7 36	4 9								— ფხვნილი ფუთი	8 50		
მცხეთა	8 50	6 59	9 8 5	4								შავა გრგვალი, ფუთი	28		
თფილისი	9 31	7 56	9 7 5	42								ზეთი ქუჩუთისა ფუთ.	13		
													მქრო 1/2 იმპერიალი	8 22	